

EZEK A KÁRTEVŐK ÉPPEEN ASZÁLYOS ÉVJÁRATOKBAN
OKOZNAK JELENTŐS VESZTESEGET

A láthatatlan gabonapoloskák

A CÍM, ANNAK ELLENÉRE, HOGY TUDOMÁNYOS FANTASZTIKUS KÉPEKET IDÉZ FEL BENNÜNK, NEM ARRA UTAL, HOGY A MEGNEVEZETT KÁRTEVŐKET NE TALÁLHATNÁNK MEG A BÚZAÁLLOMÁNYOKBAN. INKÁBB ARRA, HOGY VESZÉLYESSÉGÜK ELLENÉRE A GABONAPOLOSKÁKRÓL KEVÉS SZÓ ESIK, A NÖVÉNYVÉDELEM CSAK ESETLEGESEN FOGLALKOZIK A KÁRTÉTELÜKKEL, MINTHA NEM IS LÉTEZNÉNEK. DE LÉTEZNEK ÉS KÁROSÍTANAK!

A

hhoz, hogy a gabonapoloskák veszélyességét megítéljük, elegendő elővonnunk a Magyar Szabvány búzaminősítéssel kapcsolatos előírásait. Azok szerint a poloskaszűrt búzaszemek aránya malmi búzában nem haladhatja meg a 4%-ot, de a javító minőségű tételek egyáltalán nem tartalmazhatnak ilyet. A durumbúza esetén a károsított szemek aránya maximum 2% lehet. Ezek az értékek a gabonapoloskák számára kedvező évjáratokban növényvédelmi beavatkozás nélkül nehezen tarthatók. Felesleges kockázatot jelent annak felvállalása, hogy a terményfelvásárló vizsgálhatja-e majd ezt a paramétert, avagy sem.

Az általuk okozott veszély

A gabonapoloskák kártétele összetett módon jelentkezhet a búzatáblákban. Az a növény minden zöld részére kiterjedhet, azonban valós kárt a kalász, valamint a szemek károsításával okoz. A táplálkozásuk során ejtett szúrások a fejlődő kalázon látványosan megmutakozó tünetet váltanak ki, ez pedig a „zászlós kalász” (1. kép) jelensége. Ennek kialakulásához a kártevők által a kalászsorán ejtett sérülések szükségesek, amely felett az érintett kalászcsoport kivilágosodik, elhal, messziről mutatva a kártételt. Ezeken a részeken a növény szemeket már nem nevel, az elvesz a termés szempontjából. A búzatáblákon más okból is előfordulhatnak a leírthoz hasonló tünetek, amelyeket nem szabad összekeverni a rovarkártétel következtében kialakuló zászlós kalás-

2. A táblaszinten jelentkező kalászfehéredés többnyire vízhiányra utal

1. A zászlós kalászcsoportok gabonapoloskák kártételére utalnak

xxxA gabonapoloskák kártételére kevés figyelem irányul, azonban okozhatnak kellemetlen meglepetéseket.

- 3. Poloskaszúrt búzaszemek, annak jellegzetes tüneteivel**
- 4. Mór poloska a búzakaraláson**
- 5. Közönséges szipolypoloska**
- 6. Poloskalárva a búzakaraláson**

szal. Amennyiben a búzaállományban a kalászok csúcsi része, felső harmada, esetleg fele tömegesen világosodik ki és marad terméketlen (2. kép), az vízhiányra, tápanyagfelvételi zavarokra utal.

A számunkra veszélyesebb kártétel érheti a fejlődésben lévő búzaszemeket is, aminek következménye attól függ, milyen fejlődési állapotban érte a károsítás.

Amennyiben ez a teljes érés időszakában történik meg, a károsított szem nem fejlődik ki, töppedt, aszottá válnak. Ha a poloskaszúrás a viaszérés állapotában éri a búzaszemet, az kifejlődik ugyan, de a táplálkozás során bekerülő enzimek a malomipari felhasználását megnehezítik, mivel a sok szúrt szemet (5-6%) tartalmazó tétel esésszámát rontják. Az ilyen módon károsított szemeken jól látható módon világos foltok alakulnak ki, amelyekben sötét színű pontként a szúrási csatorna is megtalálható (3. kép).

Ismerjük meg a kártevőket!

A kártevőket eddig összefoglaló néven gabonapoloskáként említettük, de valójában több faj károsíthat a búzataralákon. Ezek közül a leggyakoribb a mór (4 kép) és osztrák poloska, valamint a közönséges szipolypoloska (5. kép). E kártevők közös jellemzője, hogy évente egy nemzedékük fejlődik. Áttelelésük kifejllett alakban történik az avarszinten, ahonnan általában áprilisban–májusban, a mele-

gedő időjárás hatására települnek be a búzataralákba. Ugyancsak mindegyik fajra igaz, hogy a kifejllett egyedek és a lárvák (6. kép) egyszerre károsítanak a területen. A lárvastádium általában 30 napig tart, de a közönséges szipolypoloskánál ez akár 45-60 napig is elhúzódhat. A lárvák fejlődéséhez elengedhetetlenek a fejlődő búzaszemekből származó tápanyagok, ezért elsősorban azokon táplálkoznak.

Körülmények, amelyek kedveznek a kártevőknek

A gabonapoloskák melegkedvelő kártevők, fejlődésüknek és felszaporodásuknak a meleg és száraz viszonyok kedveznek. A fajok hőigénye kismértékben eltér, a legkevésbé melegigényes a közönséges szipolypoloska, a leginkább melegkedvelő az osztrák poloska. Mindegyik kártevő esetében igaz, hogy hűvös és nedves időjárási körülmények között számuk drasztikusan csökken, ami a következő évi egyedszámra is hatással van. Felszaporodásukra a meleg és száraz, a nagy mennyiségű, intenzíven hulló csapadékot nélkülöző évjáratokban kell számítani. Amennyiben több ilyen évjárat követi egymást, számuk olyan magas szintre juthat, ami már növényvédelmi szempontból is problémát okozhat.

A védekezésről

A gabonapoloskák ellen abban az esetben kell célzott rovarölő szeres beavatkozást végezni, ha egy négyzetméteren kettőnél több kifejllett egyed és lárva található. Ekkor az okozott kár mértéke már elérheti azt a szintet, amikor a védekezés költségei megtérülnek. Szerencsére erre nagyon ritkán van szükség, ugyanis a búzataralákon más kártevők – például vetésfehérítő – kártétele elleni védekezés egyúttal kellő mértékben gyéríti a gabonapoloskák számát is. Ezek a kártevők sokszor tartózkodnak a kaláson, ahol a permetlével könnyen elérhetjük őket, ezért a legegyszerűbb kontakt hatású, piretroid típusú rovarölő szerekkel is hatékony védekezést tudunk megvalósítani.

A gabonapoloskák kissé elfeledett kártevői a búzatermesztésnek. Azonban azok a gazdálkodók, akik egy-egy hosszán tartó száraz periódust követő aratáskor szembesültek már azzal, mekkora tömegük kerülhet be a tarlóról a szárítóüzembe, saját szemükkel látták, amint a lebillentett termény „fele szétmászik a placcon”, pontosan tudják, hogy ezekre a kártevőkre bizony figyelni kell. A jelenleg látottak alapján száraz év elé nézünk, tartsuk szemünket a gabonapoloskákra.

AgrárUnió

xxxA gabonapoloskák kártételére kevés figyelem irányul, azonban okozhatnak kellemetlen meglepetéseket.